

deși s-ar putea semnala pericolul unui exces de „construire”, de arhitectură (actul I și II din *Viforul*). Evitarea lui e posibilă și chiar decorul actului IV din *Viforul*, mai aerat, mai stilizat, dovedește acest lucru. Considerăm bună soluția decorului unic din *Nota zero la purtare*, care introduce, prin eliminarea unui perete, coridorul exterior clasei și diversifică spațiul de joc. Costumele desenate de Gabriel Negri la *Trei generații*, *Înșir-te mărgărite* și *Viforul* împacă exigențele istorice cu cele de stilizare într-o sinteză izbită de linii și culori cu funcție teatrală. (Frumoase costumele Doamnei Tana, al Oanei, al lui Ștefăniță ș.a.)

*

Desigur, configurația unui teatru nu poate fi prezentată hotărâtor pe temeiul

acestor patru spectacole. De fapt nu se pot epuiza, într-o singură cronică, nici măcar toate problemele desprinse din cele văzute. Totuși, e posibilă degajarea citorva constatări. În primul rând, orientarea repertoriului — axat pe dramaturgia românească — pe care o socotesc nu numai compatibilă cu stadiul actual al colectivului și chiar fructuoasă, dar și un semn că, în viitorul apropiat, teatrul din Brașov, dacă va insista pe dramaturgia originală actuală, va putea face noi pași înainte. Cel care merită, în primul rând, acest progres, este publicul brașovean — viu, generos, atent, disciplinat — care umple sala pînă la ultimul loc, în fiecare seară.

Florian POTRA

○ piatră de încercare

Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică: *Unchiul Vania* de Cehov

Cînd destule teatre din capitală și epuiza, într-o singură cronică, nici măcar cehoviană, tocmai din pricina problemelor dificile de interpretare pe care le pune, o mină de studenți îndrumați de un bun pedagog (clasa prof. Irina Răchiteanu) au avut curajul demn de toată lauda de a pune în lucru un text clasic, în care o stridentă oricît de mică vuieste alarmant și grav, spărgînd rotunjimea operei de artă.

Drama celor două personalități, Voinițki și Astrov, în care se irosește zadarnic o frumusețe umană de cea mai prețioasă calitate, a sunat autentic pe scena experimentalului.

Spectacolul studenților are omogenitate, tonalitate autentic rusească, nivel artistic.

Aproape unei rol de compoziție nu se trădează. Acorzi credit și lui Astrov — interpretat de Gheorghe Motoi — și Unchiului Vania — Mihai Dogaru — și mai ales lui Teleghin, jucat de Ion Teodorescu (care are o aparență mai curînd de personaj ostrovskian, dar știe să-și valorifice tăcerile impuse de text, printr-o interesantă participare mimică, trădînd din nou înțelegerea adîncă a personajului stupid care

crede că fericirea rezidă într-un calm aparent și că pot fi calmate contradicțiile dacă glasurele și-au pierdut din violență și toți sîd cuminți în jurul samovarului).

Virgil Marsellos în Serebriakov atrage atenția nu prin masca pe care și-a compus-o, ci prin frazarea extrem de prețioasă și afectată, care se potrivește ca o mînușă unui supraest de cafea, maestrul în rostirea emfatică de idei furate și teorii în care nu crede. Este, de asemenea, bine prins ritmul cadențat al scenei de incriminări între el și soția sa. Tocmai aceste momente-cheie au fost mai bine și mai subtil realizate, Virgil Marsellos rămînd însă debitorul nostru pentru scena ultimului act cînd le cere tuturor să muncească.

Pentru rolul femeii frumoase, fără vlagă și curaj, salvătoare de viață alături de un mare și iremediabil egoist, a fost aleasă Vera Lazăr, care arată pe scenă într-adevăr ca o „pinză a apelor” (deziderat cehovian menționat în text). Execuția costumelor a ținut seama de tot ce o poate ajuta, și Vera Lazăr este o apariție cu adevărat tulburătoare, care justifică acțiunile unchiului Vania și ale lui Astrov.

Pe obrazul frumos și trist al Elenei, personajul cel mai apatic din piesă, care îi dinamizează, printr-un paradox, pe toți din jurul ei, se vor așterne treptat, în momentul dorit, doar reflexele unor trăiri. Este de multe ori surprinzătoare linia uniformă pe care se menține interpreta. De aceea socot excelentă scena între ea și Sonia, când fericirea modestă a Soniei îi dă, pentru întâiași dată, măsura propriei sale nefericiri. Deși în ea s-a trezit invidia față de o bucurie pe care n-o cunoaște, Vera Lazăr caută să-și înăbușe acest moment de umanizare. Spaima în fața impetuozității lui Astrov este de asemenea împregnată de lene. Ripostele ei vin parcă filtrate printr-o cortină de placiditate și resemnare. Unicul ei gest participativ (sărutarea din ultimul act), după ce a acceptat iremediabil să ducă pină la sfârșitul vieții aceeași existență morbidă alături de Herr Profesor, are la Vera Lazăr o tresărire de deznădejde și sfîșiere foarte bine găsită.

Dinamismul liric și modest al Soniei a aflat o interpretă foarte inezestrată în persoana Luciei Mureșan. Tinăra actriță se mișcă puțin, caută să fie cât mai cenușie, cât mai banală, dar izbutește să farmece și să atragă atenția. Într-un rol, care-i cere să fie o fată urită, îndepărtată de la ospățul fericirii, Lucia Mureșan e plină de grație, interesantă și strălucitoare, fiindcă îmbrăștie în jurul ei devotament și dovedește că are o mare capacitate de a iubi. Sint direct emoționante momentele în care are posibilitatea de vorbi despre calitatea umană a lui Astrov. Tonul, frazarea, sinceritatea Luciei Mureșan dovedesc real talent și inteligență. Nici o clipă blazată, deși cunoaște bine munca și viața, dar în același timp proaspătă și naivă, ea se dă pe mina Elenei Andreievna, subliniind delicat și sensibil optimismul ei și naiva încredere, atît de cheoviană, că omul cu ochi de înger nu poate avea inima ca o mlaștină. Finalul, în interpretarea Luciei Mureșan, conține acel germene stenic de dragoste de viață, caracteristic operei marelui dramaturg, aceea speranță într-o lume mai dreaptă și mai bună, unde nu toate resursele omenești se vor cheltui zadarnic.

Unchiul Vania și Astrov, apropiați caracterologic, trăind o dramă identică, au găsit doi interpreți sirguincioși. Două roluri grele de compoziție în care nici unul dintre tinerii

Scenă din actul I

actori n-a avut voie să facă uz de calitățile lor firești, înainte de a le fi trecut prin filtrul virstei.

Gheorghe Motoi (Astrov) se află în preajma declinului total al tinereții. E impunător fizic, bine machiat, se ține puțin adus din spate, special pentru rol, și are un glas cald, profund, de o calitate deosebită. A înțeles cu subtilitate tenta de ironie și autoironie care îl învăluie pe acest om talentat și-l însoțește mereu în piesă. Totuși, nu și-a putut feri personajul de o supărătoare inadvertentă. Incontestabil că Astrov bea, dar formele lui de manifestare în stare de ebrietate trebuie să păstreze prestanța specifică și să nu împrumute nimic de la cetățeanul turmat. Este supărătoare acea clătinare pe care o încearcă Motoi pentru a sublinia starea din acel moment a lui Astrov. Și inutilă. Mi-au plăcut la Gh. Motoi diferențierile sensibile de ton-atitudine și atenție față de cele două partenere Sonia și Elena. Seriozitate, respect și sentimentul că se află în fața unui egal al său, cit timp este cu Sonia, și o brutalitate bărbătească abia camuflată, ironie, dorință, și în același timp reprobare chiar, când se declară vrăjtit

de frumoasa și inconsistentă Elena Andreievna.

Unchiul Vania, omul care ar fi putut fi om, este înscris în cataloagele Institutului de Teatru sub numele lui Mihai Dogaru, iar în cronică mea ca un Voinițki autentic. Trezirea tirzie, implicit ridicolă și dureroasă a unui ratat, a cerut din partea tinărului actor virtuți actoricești nu din cele mai obișnuite. Povara celor 47 de ani, dragostea tirzie și explozia inutilă de revoltă, autocritica de pe poziția conștientă a incapacității de a repara, nu puteau fi comunicate la 20 de ani și ceva (atit cît bănuiesc că are interpretul), fără calități deosebite. Remarc cu satisfacție acea pondere, care ascunde aproape ermetic capacitatea de violență, cea știință de a comenta detașat tot ce se petrece, în dorința de a camufla o frământare neobișnuit de puternică.

Mihai Dogaru se dezvăluie treptat, cucerește prin sinceritate, impune prin autenticitatea trăirii. Nimeni nu ride în sală, atunci cînd Mihai Dogaru-Vania strigă că ar fi putut ajunge un Dostoevski. Personajul a fost bine apărât, a fost suficient înzestrat de actor cu substanță umană autentică, pentru ca acest moment ridicol de autoapreciere să se transforme într-o acuzare aruncată tuturor Serebreakovilor și

liberalilor care scriau broșurile stupide de sociologism vulgar și inutil pentru realitățile Rusiei de atunci. Tumultul interior al omului sacrificat, inutil, se face simțit cu intensitate. Mihai Dogaru comunică din primele replici disprețul pe care-l resimte față de idolul căruia i s-a închinat ani în șir. Și disprețul se răsfrînge și asupra propriei sale persoane, fiindcă Mihai Dogaru și-a dotat personajul cu noblețe sufletească și simț al echității umane. Mihai Dogaru judecă trei culpabili: pe sine însuși, pe profesor și pe Elena Andreievna, care se complăce într-o pseudoviață.

Cel mai dificil moment pe traiectoria rolului nu este acela al încercării de omor, ci crimpeiele de infruntare cu Elena Andreievna. Aici personajul, deși pus într-o postură neavantajoasă, nu are voie să pară ridicol și neîndreptățit în atitudinea sa. Mihai Dogaru a izbutit să transmită și să impună spectatorului respect față de chinul acestei iubiri tirzii, fără șanse de realizare.

Fațetele multiple ale interpretărilor semnalate de mine s-au dovedit componentele inspirate și variate, absolut necesare pentru un spectacol vrednic de prețuire al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”.

Maria VLAD

Teatru studentesc

Casa de Cultură a Studenților „Grigore Preoteasa” a găzduit la mijlocul lunii martie o întâlnire între studenți, de astă dată nu pe terenul de sport și nici la masa de studiu din specialitatea fiecăruia din concurenți, ci pe altarul generos al Thaliei.

Ajunse să-și măsoare gradul de măiestrie la care s-au ridicat (proporțiile fiind păstrate), echipele de teatru studentești au adus pe scena Casei de Cultură „Grigore Preoteasa” un aer sărbătoresc, alături de un spirit de emulație, amintit în mod permanent de tinerețea concurenților.

Desigur, finala va desemna pe cei care s-au dovedit cei mai buni, răsplătindu-le astfel strădania. Urmărind însă concursul, noi am consemnat — alături de valoarea sau de problemele ridicate de unele spectacole — caracterul larg cuprinzător pe care l-a căpătat mișcarea teatrală amatoare în rîndul studențimii noastre.

Vivat Academia... și teatrul ei!

Casa de Cultură a Studenților „Grigore Preoteasa”: Mitică Popescu de Camil Petrescu

De ce nici unul din atîtea teatre de stat din țară nu s-a gîndit pînă acum să înscrîie în repertoriul său delicioasa, clasică

aproape, comedie a lui Camil Petrescu? De ce sînt atît de puțini actori profesioniști care să joace cu pofta, cu pasiunea și totodată cu candoarea acestor studenți amatori? Cîți dintre acești studenți de la diferite facultăți n-ar trebui să fie la institutul de teatru și cîți de la acest institut